

|CEPA|

PROTECTING
PEOPLE | PROPERTY | PLANET

IPM

varen in trajnosten
pristop k preprečevanju
in nadzoru

CEPA je združenje s sedežem v Bruslju, ki zastopa evropske poklicne ponudnike storitev varstva javnega zdravja in okolja. Naše poslanstvo je varovanje ljudi in javnega zdravja, zasebne in javne lastnine ter ugleda in poslovanja podjetij. Ta sektor, ki je pogosto neviden, vsak dan v ozadju deluje za zaščito družbe in gospodarstva po vsej Evropi.

Kaj je IPM

Integrirano zatiranje škodljivcev (IPM = *Integrated Pest Management*) je celostna metoda za preprečevanje in zatiranje organizmov, kot so žuželke, glodavci ali ptice, ki se pojavljajo na mestih ali na način, ki predstavlja potencialno ali dejansko nevarnost za ljudi in javno zdravje, za živali in dobrobit živali ter za lastnino in podjetja.

To je pristop, ki ga uporabljajo resni ponudniki strokovnih storitev varstva okolja in javnega zdravja (pogosto imenovanih „storitve zatiranja škodljivcev“), saj je to najučinkovitejša metoda za varno in trajnostno obvladovanje škodljivcev.

Zato bi morali vsi, ki želijo zaščititi ljudi, živali ali lastnino, uporabiti pristop IPM in sodelovati s profesionalnimi ponudniki strokovnih storitev, ki so zavezani k skrbni in sistematični uporabi IPM.

Prednosti pristopa IPM

Pametni integrirani program preprečevanja, ki ga izvajata stranka in ponudnik storitev v tesnem sodelovanju, **preprečuje ponavljajoče se infestacije** in potrebo po ponavljanju sanacijskih ukrepov. Tako se **tveganje obvladuje na najučinkovitejši način**. Zagotavlja **najbolj trajnosten pristop k preprečevanju ali nadzoru prisotnosti organizmov**, ki so lahko potencialno škodljivi. Je **stroškovno najučinkovitejši pristop** v daljšem časovnem obdobju.

Trajnostne koristi IPM

Preprečevanje in zmanjševanje tveganja

Varstvo javnega zdravja

Okolju prijazno

Manjša uporaba kemikalij

Stroškovna učinkovitost

Zaščita poslovanja in ugleda podjetij

Opis IPM

IPM je sistematičen način varnega in učinkovitega ravnanja z organizmi, kot so žuželke, glodavci in ptice, da se zaščiti zdravje ljudi, ohrani varno hrano ter prepreči **gospodarska in finančna škoda**. Ključni cilj je trajnost, zlasti z osredotočanjem na preprečevanje težav, preden postanejo nevarne, in z uporabo kemičnih sredstev le tam, kjer so nujno potrebna.

Ključne zahteve glede znanja

Vrste

- Glodavci
- Ptice
- Žuželke
- Drugo

Predpisi

- Nacionalni zakoni in smernice
- Uredbe EU
- Standardi

Zbirka Orodij

- Tehnike preprečevanja
 - Strategije
 - Nadzor
 - Izključitev
 - Repelenti
- Tehnike nadzora
 - Biološke
 - Mehanske
 - Fizikalne
 - Kemijske
 - Kombinacija orodij

Pristop IPM temelji na **dobrem poznavanju in razumevanju** treh ključnih elementov:

- **različne vrste, ki lahko predstavljajo nevarnost** - pomembno je vedeti, kako rastejo, živijo, se razmnožujejo in obnašajo, da lahko preprečimo, da bi postale dejavnik tveganja v praksi;
- **ustrezna lokalna pravila in predpise, ki urejajo** dejavnosti varovanja javnega zdravja in varovanja okolja (npr. zakonodaja EU, nacionalna in regionalna zakonodaja ter kodeksi ravnanja); in
- **kako uporabljati različne metode, ukrepe, naprave in izdelke**, da bi preprečili nastanek potencialno nevarnih situacij in jih uspešno obvladovali, ko do njih pride, ter hitro odpravili nesprejemljivo tveganje.

Jasna in odprta komunikacija med strokovnjakom za varovanje javnega zdravja in stranko je ključna zahteva v tem procesu.

IPM metode preprečevanja

Odprava možnosti dostopa do objekta

- Zaprite vrata
- Zaščitite okna
- Pokrijte odprtine in odtoke

Upravljanje habitatov

- Stoječe vode
- Nakopičene smeti
- Kupi pnevmatik
- Rastlinje v bližini prostorov

Prekinitev dostopa do hrane in vode

- Skladiščenje hrane
- Hrana in organski odpadki
- Upravljanje z vodo

Usposabljanje o tveganjih

Preventiva je vedno boljša kot kurativa

Najpomembnejši element IPM je, da stranka in ponudnik strokovnih storitev tesno sodelujeta, da **preprečita, da bi potencialno škodljivi organizmi sploh postali težava**. To je najboljši način, da stranka zmanjša tveganje in doseže „najboljšo rešitev“ v sodelovanju s strokovnim izvajalcem storitev.

Poiščite profesionalne ponudnike storitev, ki upoštevajo priznane standarde.

V posvetovanju in sodelovanju s stranko dober strokovnjak določi kombinacijo različnih preventivnih ukrepov in metod, ki so prilagojene vsaki posebni situaciji, kot so:

- **načrtovanje/izvajanje programov za vzdrževanje stavb znotraj in zunaj, da se zagotovi, da se potencialno škodljivi organizmi ne morejo naseliti** (npr. s popraviljem puščanja vode, zapiranjem lukenj v stenah ali strehah, zapiranjem odtokov itd.);
- **odstranitev mest razmnoževanja in virov hrane** (npr. odstranitev stoječe vode ali objektov za zbiranje in obdelavo odpadkov iz neposredne bližine prostorov itd.);
- **sprememba navad ali operativnih postopkov, ki lahko preprečijo možnost dostopa** (npr. zapiranje vrat in prilagoditev načina shranjevanja);
- **stalno opazovanje morebitnih tveganj in hitro ukrepanje za njihovo pravočasno odpravo** ter,
- **uporaba naravnih sredstev za preprečevanje ali odpravljanje težav, kadar koli je to mogoče.**

Če se ti preventivni ukrepi izvajajo učinkovito, zatiranje morda ni potrebno.

Včasih je uporaba mehanskih in kemičnih ukrepov bistvenega pomena za obvladovanje infestacije škodljivcev s katerimi hitro in učinkovito odpravimo tveganja škode. Takšne skrbno in nadzorovano izvajajo usposobljeni strokovnjaki, da ne bi ogrozili zdravja ljudi, živali, drugih neželjenih organizmov ali okolja.

V praksi se mehanska in kemična sredstva pogosto uporabljajo v kombinaciji. Če je le mogoče, je **treba kemična sredstva uporabiti le v skrajni sili.**

Uspeh vsakega ukrepa IPM je v veliki meri odvisen od strokovnega znanja in usposobljenosti oseb, odgovornih za upravljanje in izvajanje tega ukrepa. Da bi zagotovili referenčno točko za vse strokovnjake s področja varovanja javnega zdravja in varstva okolja, je CEPA leta 2013 oblikovala standard „*CEPA Certified*®“. Gre za edini tovrstni standard v panogi, katerega bistvo je uporaba IPM. Leta 2015 je bil prek Evropskega odbora za standardizacijo (CEN) izdan kot uradni standard, ki ga je mogoče certificirati, in se pogosto omenja z registracijsko številko „*EN 16636*“.

Neodvisni revizijski organi danes potrjujejo skladnost s standardom EN 16636 vse večjemu številu poklicnih ponudnikov storitev varovanja javnega zdravja v Evropi. Priporočamo, da izvajalci, ki se redno usposabljujejo sledijo protokolu CEPA Certified® in strankam zagotavljajo visokokakovostne trajnostne storitve, ki temeljijo na pristopu IPM.

Kako naj strokovnjak ravna v primeru infestacije

Čeprav je z vseh vidikov vedno bolje preprečevati infestacije, se zgodi, da se te pojavijo.

V teh primerih je treba strokovno in učinkovito uporabljati IPM v skladu s temi fazami:

1. Stik s stranko

Skrbno, a kritično upoštevajte ustrezne informacije, ki jih zagotovi stranka.

5. Spremljanje napredka

Spremljanje izvajanja akcijskega načrta in preverjanje njegovega učinkovitega delovanja.

2. Strokovna ocena lokacije

Pregled območja ter natančna opredelitev narave in obsega težave.

6. Ocenjevanje učinkovitosti

Ugotovite, ali se je število infestacij zmanjšalo in ali je to dovolj za zmanjšanje tveganja na sprejemljivo raven.

3. Cilj in načrtovanje ukrepov

Na podlagi te analize pripravite akcijski načrt (glej stran 6).

7. Prilagoditev glede na potrebe

Po potrebi prilagodite načrt in nadaljujte.

4. Izvajanje

Skrbno izvajanje načrta v skladu z dogovorom s stranko.

8. Ostati pozoren

Spremljajte morebitne ponovitve in ustrezno ukrepajte.

Kako naj strokovnjak pripravi načrt ukrepanja v primeru infestacije

Vsak primer se razlikuje od primera do primera. **Zato mora dobro usposobljen in odgovoren strokovni izvajalec storitev pri pripravi varnega in trajnostnega integriranega akcijskega načrta vedno upoštevati te ključne korake:**

- 1** Pravilno prepoznajte škodljivce ov, ki predstavljajo tveganje (-a).
- 2** Ocenite stopnjo in naravo infestacije ter s tem povezano(-a) tveganje(-a).
- 3** Analizirajte vse vidike kraja/okolja, kjer se je pojavila infestacija.
- 4** Določitev najboljše strategije za pravočasno obvladovanje infestacij, opredelitev optimalnih tehnik, ukrepov in časovnih okvirov za obvladovanje razmer (to lahko vključuje tako preventivne kot sanacijske ukrepe) ob upoštevanju ustreznih lokalnih pravil in predpisov, ki urejajo dejavnosti varovanja javnega zdravja in varovanja okolja.

Acknowledgements:

Prepared by the CEPA Scientific Committee, led by Guy Hendrickx, with key contributions from Vincent Ergen, Daniel Lucien, Marc Aubry and the CEPA Secretariat.

© CEPA 2024, all rights reserved

CEPA

Transparency Register No.: 272103337512-81

Follow us on X: @CEPAEuropa

www.cepta-europe.org